

УДК 311.3:657
DOI 10.15673/fie.v17i2.3169

Замлинська О.В.

кандидат економічних наук, доцент
кафедра економічної теорії і економіки підприємства
Одеський державний аграрний університет
вул. Пантелеймонівська, 13, м. Одеса, Україна, 65012
E-mail: olgazamlynska@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6701-7198>

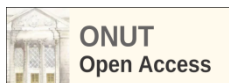
Бездушний Р.П.

аспірант
відділ обліку та оподаткування
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
вул. Героїв Оборони, 10, м. Київ, Україна, 03127,
E-mail: ruslan7444@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-4329-5384>

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ: СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ

Публікація присвячена висвітленню стану та перспектив розвитку обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики в Україні. Запропоновано складові обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики систематизувати в розрізі облікової й аналітичної складової, інформаційної бази, нормативного й методологічного забезпечення. Ключовими напрямками вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики визначено інтеграцію цифрових платформ обліку та статистики; автоматизацію формування статистичної звітності; упровадження електронного документообігу та блокчейн-технологій; гармонізацію методик з міжнародними стандартами. Одним із перспективних напрямів є упровадження FADN (Farm Accountancy Data Network), в розрізі інституційного, управлінського, та операційного рівнів. Результати даного дослідження можуть слугувати основою формування сучасної системи обліково-аналітичного забезпечення економічної статистики для аграрного сектору в контексті євроінтеграції.

Ключові слова: аграрна економічна статистика, бухгалтерський облік, аналіз, обліково-аналітичне забезпечення, сільське господарство, аграрне виробництво, FADN.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Аграрний бізнес являє собою специфічну підсистему економічних відносин, сформовану в аграрному секторі розвинених країн як результат поєднання сільськогосподарського, промислового та торгового капіталу. Його виникнення зумовлене посиленням інтеграційних процесів між сільським господарством і промисловістю, що відображає тенденцію до вертикальної інтеграції в агропромисловому комплексі [1].

Економічні, соціальні, екологічні, медичні й культурні аспекти сільського господарства та продовольства призвели до появи складного набору програм, політик і дослідницьких питань, які обслуговуються та сприяють розвитку доступних ресурсів даних з сільськогосподарських питань [2].

Трансформація економіки України та інтеграції в євроекономічний простір впливає на розвиток

обліково-аналітичного забезпечення аграрної економіки та її статистики зокрема. Аграрна галузь, котра є одним з ключових драйверів національної економіки, потребує достовірної, оперативної й систематизованої інформації, котра стане основою для прийняття управлінських рішень. Водночас на практиці спостерігаються проблеми, що стосуються фрагментації статистичних даних, недостатньої інтегрованості джерел інформації, обмеженого використання цифрових технологій.

Поточні методи збору й обробки статистичних даних часто не відповідають сучасним вимогам до якості даних, прозорості обліку, швидкості реагування на динамічні зміни в аграрному середовищі. Також існує потреба в гармонізації національних статистичних стандартів до міжнародних практик, що виступають передумовою для долучення України до глобальних ринків і програм продовольчої безпеки.

Наукове значення проблеми полягає в необхідності удосконалення концептуальних методологічних підходів до формування обліково-аналітичного забезпечення, у тому числі з використанням підходів big data, супутникового моніторингу, геоінформаційних систем та інших інформаційних технологій. Практичне значення орієнтується на створення умов для підвищення ефективності державного управління аграрною політикою, розвитку агробізнесу, залучення інвестицій та розвиток конкурентоспроможності аграрної галузі. Тому дослідження перспектив розвитку даної тематики залишається доволі актуальним як для суб'єктів господарювання, так і для наукової спільноти.

Аналіз останніх публікацій по проблемі.

Аграрна та економічна статистика є ключовими підгалузями економічної науки, що забезпечують наукове обґрунтування для прийняття управлінських рішень, формування аграрної політики, а також прогнозування соціально-економічного розвитку сільських територій. Упродовж останніх десятиліть дослідження в цій сфері набули міждисциплінарного характеру, поєднуючи методи економетрики, математичного моделювання та сучасних інформаційних технологій.

Теоретичні, методичні, практичні аспекти аграрної економічної статистики прямо чи опосередковано розглядаються у працях провідних вітчизняних дослідників-економістів: Бородіної О., Жука В., Кваши С., Кропивка М., Лагутіна В., Лупенка Ю., Мартинюка О., Осауленка О., Прокопи І., Саблука П. [1-5] та інших [21-23]. Ними визначено методологічні підходи до збору та аналізу статистичних даних у сільському господарстві, що враховують специфіку аграрного виробництва – сезонність, природно-кліматичні умови, децентралізований характер виробничої діяльності. Сучасні дослідження зосереджуються на оцінюванні продуктивності аграрних підприємств, ефективності використання ресурсів та індикаторів сталого розвитку, зокрема, метод Data Envelopment Analysis (DEA) використовується у працях Kumbhakar S.C. & Lovell C.A.K. [4]. У вітчизняній науці подібні підходи реалізовані в працях Саблука Т. [5], Прокопи І. [6]. Особлива увага приділяється дослідженню функціонування ринків сільськогосподарської продукції. Автори використовують методи регресійного аналізу, кластерного аналізу та VAR-моделей для аналізу цінової кон'юнктури [7]. В Україні подібні аналізи представлені у звітах Інституту аграрної економіки (2020-2024). Застосування цифрових технологій дозволяє оперативно збирати великі обсяги даних і підвищувати точність статистичних оцінок. Зокрема, у роботі Wolfert S. et al. [8] «Big Data in Smart Farming – A review» аналізуються потенціали big data у аграрному секторі. В Україні впровадження цифрових інструментів підтримується проєктами Мінагрополітики та Держстату. Аналіз аграрної політики за допомогою статистичних моделей, таких як CAPRI [9], дозволяє оцінити вплив різних регуляторних заходів. Вітчизняні дослідження з подібною ме-

тодологією проводяться Інститутом економіки та прогнозування НАН України [10; 11]. Відтак огляд літератури свідчить про високий рівень розвитку статистичних підходів в аналізі аграрного сектору. При цьому питання дослідження описаної проблематики в контексті аграрного сектору залишається доволі актуальним.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є виявлення тенденцій і перспектив розвитку обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики в Україні.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Термін «економічна статистика» зазвичай застосовується до статистики, що базується на прямих вимірюваннях, опитуваннях, спрямованих на економічних агентів, або на офіційних адміністративних процедурах, які дають числові дані, що можуть бути перетворені на статистику. При цьому на основі збору даних про економічні рахунки формується в певній мірі «похідна статистики». Вона утворюється шляхом об'єднання всієї існуючої економічної (або базової) статистики за допомогою взаємопов'язаної системи облікових тотожностей та з тих, що виводять значення тотожностей, які можуть бути недоступні безпосередньо. Подібний підхід дозволяє оцінювати сильні та слабкі сторони економічної статистики, відзначаючи, наскільки близько вони збалансовані, коли до них застосовується система тотожностей. Іншими словами, економічна статистика є сировиною, на основі якої складаються економічні або національні рахунки [12].

Така статистика включає описи ділової активності (що виробляє підприємство, як воно це виробляє, за скільки воно продає, який надлишок утворюється від продажу після оплати матеріалів та праці тощо), а також характеру факторів, що задіяні у виробництві (структури та обладнання, що використовуються у виробництві, за типом; зайнята робоча сила за типом кваліфікації та професією), а також статистику про тип клієнтів, які купують товари та послуги у підприємств [13].

Аграрна економіка має славетну традицію розробки практичних інструментів, які можуть кількісно оцінити вигоди та втрати від змін у політиці чи програмах. Ці інструменти чітко підкреслили, що перерозподіл, досягнутий змінами в політиці, зазвичай домінує над ефективністю [14].

Аграрна економічна статистика описує процеси, котрі відбуваються в аграрному секторі економіки, розробляє систему статистичних показників в методи їх вивчення.

Основними завданнями аграрної економічної статистики виступають:

- оцінка ресурсного потенціалу (вивчення площ сільськогосподарських угідь, різних доступних для виробництва ресурсів);
- моніторинг і оцінка ефективності виробництва (відстеження обсягів виробництва продукції,

оцінка продуктивності, використання ресурсів, показників рентабельності тощо);

- аналіз ринку (дослідження цінової політики, попиту й пропозиції, експортно-імпортних операцій);
- підтримка аграрної політики (надання даних для розробки й упровадження аграрної політики).

Також даний вид статистики дозволяє кількісно характеризувати явища і процеси, що відбуваються в аграрному секторі, наприклад, обсяги виробництва, урожайність, поголів'я, ціни, доходи, витрати; виявляти закономірності й тенденції розвитку аграрної сфери для розуміння динаміки коливання показників та прогнозувати перспективні зміни і можливості розвитку сільського господарства для планування майбутніх умов та можливостей адаптації до них.

Статистика аграрного сектору ведеться Департаментом статистики сільського господарства та навколишнього середовища Держстату, у складі якого діють відділ економічних рахунків сільського господарства, інтегрований та короткотермінові підрозділи для збору даних.

Варто зауважити, що наказом від 23.05.2025 № 79 «Про затвердження форм державного статистичного спостереження щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості їх кормами» Держстат затвердив форми державного статистичного спостереження:

- № 24-сг (місячна) «Звіт про виробництво продукції тваринництва та кількість сільськогосподарських тварин», який вводиться із звіту за січень 2026 року (термін подання: не пізніше 2-го числа місяця, наступного за звітним періодом);

- № 24 (річна) «Звіт про виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами», який вводиться в дію зі звіту за 2025 рік (термін подання: не пізніше 20 січня наступного за звітним роком) [15].

Загалом статистичні дані розподіляються за декількома тематичними категоріями:

- економічні рахунки (відображають обсяги виробництва, доходів, витрат, додану вартість агропромислового комплексу);
- фізичні обсяги (дані про площу посівів, поголів'я тварин, обсяги виробництва продукції рослинництва й тваринництва, корма);
- ціни й індекси (середньоринкові ціни, індекси цін та обсягів продукції);
- технічні засоби (наявність, рух, амортизація сільськогосподарської техніки) тощо.

У сучасних умовах особливого значення набуває статистичне дослідження показників господарської діяльності аграрних формувань. Насамперед йдеться про визначення рівня витрат і доходів, а також моделювання їх оптимального співвідношення з метою забезпечення беззбиткової роботи підприємств. Ключовим завданням у цьому контексті є об'єктивна оцінка фактичних фінансово-економічних показників, прогнозування майбутніх тенденцій та

ухвалення ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності та ризиків. У процесі оцінювання ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств відповідно до сучасних підходів статистичної методології доцільно враховувати такі ключові показники: натуральні обсяги виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції; рівень та структура витрат на виробництво; повна собівартість і чистий дохід від реалізації продукції; рівень рентабельності або збитковості господарської діяльності. Застосування системного статистичного аналізу цих показників дає змогу не лише оцінити поточний фінансовий стан агропідприємств, а й розробити шляхи підвищення їх економічної стійкості та конкурентоспроможності [16].

Дані інтегруються між департаментами – національні рахунки, короткотермінова, структурна статистика, зовнішня торгівля, статистика про населення. Методи узгоджуються з міжнародними нормами, зокрема методологією ООН, Євростату, ФАО, МВФ та Світового банку. Така інтеграція забезпечує узгодженість і порівнюваність показників як усередині країни, так і на міжнародному рівні. Вона сприяє формуванню цілісної картини функціонування аграрного сектору економіки, покращує якість аналітичних висновків, дає змогу приймати обґрунтовані рішення на основі достовірних і взаємопов'язаних даних. Крім того, інтеграція статистичних джерел дозволяє усувати дублювання інформації, підвищує ефективність обробки та публікації даних, що особливо важливо в умовах цифровізації статистики.

Обліково-аналітичне забезпечення аграрної економічної статистики є важливою складовою інформаційної системи управління аграрним сектором економіки. Воно забезпечує збір, обробку, аналіз і представлення статистичної інформації про діяльність аграрних підприємств, використання ресурсів, ефективність виробництва, соціальні й екологічні аспекти функціонування сільського господарства.

Обліково-аналітичне забезпечення – це сукупність методичних, інформаційних та організаційних елементів, які забезпечують формування релевантних статистичних показників для аналізу аграрного сектору. Основними завданнями є:

- формування достовірної статистичної інформації на основі даних бухгалтерського, управлінського та податкового обліку;
- трансформація облікових даних у статистичні показники згідно з державними та міжнародними стандартами (зокрема, SNA, FAOSTAT, SDG);
- аналітична обробка даних для потреб планування, прогнозування, оцінки ефективності виробництва;
- формування інформаційних масивів для статистичного спостереження і прийняття рішень.

Структура обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики на нашу думку має наступний склад (табл. 1).

Таблиця 1

Склад обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики*

Складова	Характеристика
Облікова	Охоплює три види обліку: - бухгалтерський: дані про доходи і витрати, рух матеріальних ресурсів, основних засобів, виробничі витрати, заробітну плату, дебіторську і кредиторську заборгованість тощо; - управлінський: внутрішні звіти щодо собівартості продукції, рентабельності окремих культур або видів тваринництва, операційної ефективності; - податковий облік: дані щодо податкових зобов'язань, пільг, субсидій, які мають статистичне значення для оцінки впливу фіскальної політики.
Аналітична	Включає наступні компоненти: - методики розрахунку аграрних показників: урожайність, продуктивність, ефективність використання землі й праці, коефіцієнти використання ресурсів; - системи показників: формуються на основі облікових даних для аналізу стану сільськогосподарства (економічна ефективність, соціальна результативність, екологічна стійкість); - аналітичні таблиці і звіти: узагальнюють дані для потреб органів управління, бізнесу, міжнародних організацій.
Інформаційна база	Первинні документи та реєстри обліку; бази даних підприємств та державної статистики; інформаційні системи (ERP, CRM, агроінформаційні платформи).
Нормативне та методологічне забезпечення	Інструкції Держстату України; методики FAO, OECD, Євростату; положення про бухгалтерський облік у сільському господарстві.

*Джерело: складено авторами

Облікові дані є джерелом для формування багатьох статистичних показників, однак для потреб статистики вони повинні бути уніфіковані, узгоджені в часі та просторово. Аналітичне забезпечення виконує функцію трансформації цих даних у систему агрегованих показників, необхідних для оцінки розвитку аграрного сектору.

Основними напрямками вдосконалення виступають:

- інтеграція цифрових платформ обліку та статистики;
- автоматизація формування статистичної звітності;
- впровадження електронного документообігу та блокчейн-технологій;
- гармонізація методик із міжнародними стандартами.

Отже, обліково-аналітичне забезпечення аграрної економічної статистики виступає основою для прийняття ефективних рішень у сфері сільського господарства. Його якість прямо впливає на точність статистичних висновків, стратегічне планування та державну політику у сфері продовольчої безпеки.

Одним з перспективних напрямів розвитку обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики є впровадження FADN (Farm Accountancy Data Network) – це європейська система збору стандартизованих бухгалтерських даних від фермерських господарств з метою аналізу їх економічної ефективності. В ЄС вона працює десятиліттями. Наразі відбувається її розвиток і трансформація у розширенішу мережу FSDN, яка додатково фіксує екологічні та соціальні показники діяльності ферм.

Упровадження FADN в Україні пов'язано з декількома етапами. Наприкінці червня 2024 року в Полтавському аграрному університеті стартували перші навчання та практична реалізація пілоту [17].

Даний проєкт реалізується на трьох рівнях:

I – інституційному (проводиться оцінка внутрішнього потенціалу та визначається структура, залучених до впровадження FSDN, переглядається законодавча база);

II – управлінському (визначаються суб'єкти залучені до процесу акумулювання даних, кількість сільськогосподарських суб'єктів господарювання, планується організація тренінгів тощо);

III – операційному (проводиться класифікація господарств, формується вибірка і визначаються учасник збору даних, проводиться навчання інтерв'юєрів, збираються дані FADN у Полтавській області) [18].

Прес-служба Полтавської ОВА підтвердила, що модель показала свою ефективність як інструмент моніторингу та підготовки до інтеграції з європейською спільною аграрною політикою [19]. Планується, що в 2025 році даний проєкт запрацює ще в п'яти регіонах, а в 2026 охопить усю територію України. Дані, акумульовані в процесі реалізації проєкту сприятимуть кращому розумінню структури й динаміки розвитку аграрного виробництва в країні та поліпшенню системи підтримки фермерських господарств [20].

Запровадження Системи обліку сільськогосподарських господарств в Україні є одним із восьми показників у Плані Україна (Ukraine Facility Plan), за який відповідає Міністерство аграрної політики. Реа-

лізація FADN дасть змогу ефективно моніторити стан аграрного сектору та приймати обґрунтовані рішення щодо надання державної підтримки сільськогосподарським виробникам [17].

Для України використання такого підходу сприяє:

- прозорому моніторингу (забезпечення даними про доходи, витрати, ефективність господарств);
- ефективнішій підтримці (державні програми (субсидії, кредити) стають точковими та обґрунтованими);
- євроінтеграції (синхронізація з CAP і залучення фінансування та потенціалу реформ).

Отже, FADN – це важливий інструмент для модернізації українського агробізнесу та побудови стабільної, прозорої системи державної підтримки. Україна вже перейшла до практичної фази: успішно реалізується пілот у Полтавській області та заклала фундамент для масштабування. Мережа FADN/FSDN має запрацювати на всю країну до кінця 2026 року.

У базі даних доступні стандартні результати – набір статистичних даних, які періодично готуються та публікуються комісією. Вони досить детально описують економічне становище фермерів за різними групами по всьому Європейському Союзу. Змінні, визначені в стандартних результатах, представляють середні значення. Ці цифри розраховуються для кожного року, кожної держави-члена, типу сільського господарства та класу економічного розміру.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як бачимо питання обліково-аналітичного забезпечення аграрної економічної статистики в останні роки актуалізувалось через впровадження євроінтеграційних заходів по модернізації системи статистики сільського господарства. Аграрна економічна статистика відіграє важливу роль у державному управлінні галуззю, що зумовлює потребу в додатковій увазі до методології та організації підготовки як з боку управління на рівні країни, так і на рівні підприємств як основних інтеграторів економічної інформації.

Система статистичної звітності на підприємствах, що є основою для подальшого формування аграрної економічної статистики, наразі перебуває в критичному стані так як повністю втрачена вертикаль збору такої інформації та послаблений контроль за її достовірністю, повнотою і своєчасністю. Військовий стан поглибив дану проблему та зумовив критично низький рівень звітування до органів статистики. Система державної статистики перебуває в актуальному та модернізованому стані, у частині впровадження нею європейських стандартів звітування та статистики, що передбачено відповідними регламентами ЄС і угодою про асоціацію України та ЄС. Однак, підприємства досить незначну увагу приділяють заповненню статистичної звітності, що вкрай негативно впли-

ває на рівень її інформативності й повноти. Відповідно це негативно впливає на інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень на рівні країни та аграрного сектору, зокрема. Підприємствам потрібно переглянути своє відношення до складання статистичної звітності, посилити усі необхідні заходи спрямовані на максимальне інформаційне забезпечення державного управління. На рівні держави також потребує значного посилення система збору та контролю за інформацією, особливо враховуючи наявність сучасних засобів зв'язку, електронного обміну інформацією та суцільної диджиталізації процесу збору й обробки статистичної інформації від підприємства до держави.

Подальші наукові дослідження для агропромислового комплексу України в сучасних умовах можуть зосередитися на поглибленому вивченні процесу впровадження Farm Accountancy Data Network. Критично важливим є:

- детальний аналіз цього процесу (прозорість, управлінські рішення та конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств на інституційному, управлінському, операційному рівнях, виявлення перешкод та викликів у повномасштабному впровадженні FADN по всій країні (правові, інфраструктурні, кадрові, фінансові) з метою розробки рекомендацій щодо адаптації FADN до специфічних умов українського аграрного сектора та розширення його охоплення;

- порівняльний аналіз досвіду впровадження FADN в інших країнах-кандидатах на вступ до ЄС та уроків для України з метою інтеграції цифрових платформ, автоматизації та застосування блокчейн-технологій;

- формування рекомендацій щодо розробки інтегрованих цифрових платформ для збору, обробки та аналізу облікових і статистичних даних, що забезпечуватимуть синергію між бухгалтерським обліком, внутрішнім контролем та економічною статистикою;

- вивчення досвіду адаптації статистичних систем країн, що пройшли шлях євроінтеграції, для розробки оптимальних стратегій для України. Також дослідження повинні враховувати методологію оцінки збитків та потреб у відновленні аграрного сектору на основі достовірних обліково-аналітичних даних, розробку статистичних показників для моніторингу та оцінки ефективності програм відновлення та інвестицій в АПК, та формування нової системи обліково-аналітичної інформації, що відповідатиме вимогам міжнародних донорів та інвесторів у післявоєнний період.

Ці напрямки наукових досліджень допоможуть сформувати міцну обліково-аналітичну базу для стратегічного розвитку АПК України, сприятимуть успішній інтеграції до європейського простору та підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного сільського господарства.

Література

1. Абрамович І. А. Теоретичні основи та форми прояву аграрного бізнесу // Ефективна економіка. 2011. № 12. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3038/1/1.pdf> (дата звернення: 11.05.2025).
2. Thilmany D., Garner E. Agricultural Statistics. *Encyclopedia of Social Measurement* / K. Kempf-Leonard (Ed.). Elsevier, 2005. pp. 53-58. doi: 10.1016/B0-12-369398-5/00497-7
3. Жук В. М. Обліково-інформаційне забезпечення моніторингу аграрного ринку України // Економіка АПК. 2011. № 8. С.53-60.
4. Kumbhakar S.C., Lovell C.A.K. *Stochastic Frontier Analysis*, U.K.: Cambridge University Press, 2000. doi: 10.1017/CBO9781139174411
5. Саблук П. Т., Кропивко М. М. Особливості стратегічного планування розвитку сільської територіальної громади // Економіка АПК. 2018. № 3. С. 5-13.
6. Бородіна О. М., Прокопа І. В., Киризиук С. В., Риковська О. В. Солідарне сільське господарство як нова модель соціальної взаємодії між виробником і споживачем // Економіка АПК. 2019. № 11. С. 6-16. doi: 10.32317/2221-1055.201911006
7. OECD-FAO. *Agricultural Outlook 2023-2032*. OECD: [website]. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-fao-agricultural-outlook-2023-2032_08801ab7-en.html (дата звернення: 15.05.2025)
8. Wolfert S., Ge L., Verdouw C., Bogaardt M.-J. Big data in smart farming – A review // *Agricultural Systems*. 2017. Vol. 153. P. 69-80. doi: 10.1016/j.agry.2017.01.023
9. Britz W., Witzke P. CAPRI model documentation 2012. Bonn: University of Bonn. 2012. 133 p.
10. Скрипниченко М. І., Яценко Г. Ю. Інструментальний аналіз розриву ВВП в Україні // Економіка і прогнозування. 2018. № 1. С. 58-78. doi: 10.15407/eip2018.01.058
11. Трансформаційні процеси та економічне зростання в Україні: монографія / М.І. Скрипченко, В.М. Геєць, Т.І. Приходько та ін. Х. : Форт, 2003. 437 с.
12. Ryten J. Data Bases and Statistical Systems: Economics (Statistical Systems) // *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)* / ed. by J. D. Wright. Elsevier, 2015. P. 758-762. doi: 10.1016/B978-0-08-097086-8.41070-6
13. Ryten J. Statistical Systems: Economic // *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* / ed. by N. J. Smelser, P. B. Baltes. Pergamon, 2001. P. 15057-15062. doi: 10.1016/B0-08-043076-7/00012-7
14. Wright B. The Role of Agricultural Economists in Sustaining Bad Programs // *Sustainable Economic Development* / ed. by A. M. Balisacan, U. Chakravorty, M.-L. V. Ravago. Academic Press, 2015. P. 239-245. URL: <https://www.sciencedirect.com/book/9780128003473/sustainable-economic-development> (дата звернення: 12.05.2025)
15. Про затвердження форм державного статистичного спостереження щодо виробництва продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості їх кормами: наказ Держстату від 23.05.2025 № 79. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2025/79/79_2025.htm (дата звернення: 11.05.2025)
16. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств: монографія / Р. Ф. Бруханський, М.К. Пархомець, П. Р. Пуцентейло та ін. Тернопіль: Крок, 2015. 300 с.
17. В Мінагрополітики обговорили результати пілотного обстеження The Farm Accountancy Data Network в Полтавській області. *Ukragro*: [веб-сайт]. URL: https://ukragro.net.ua/v-minahropolityky-obhovoryly-rezultaty-pilotnoho-obstezhennia-the-farm-accountancy-data-network-v-poltavskij-oblasti/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 14.05.2025)
18. Полтавський державний аграрний університет: [Веб-сайт]. URL: <https://www.pdau.edu.ua/> (дата звернення: 12.05.2025)
19. Agrotimes: [Веб-сайт]. URL: <https://agrotimes.ua/> (дата звернення: 12.05.2025)
20. Міністерство аграрної політики та продовольства України запускає пілотний проєкт зі збору сільськогосподарських даних. URL: https://business.diia.gov.ua/news/ministerstvo-aharnoi-polityky-ta-prodovolstva-ukrainy-zapuskaie-pilotnyi-proiekt-zi-zboru-silskohospodarskykh-danykh?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 08.05.2025)
21. Бездушна Ю., Замлинський В., Замлинська О., Щуровська А. Роль звітності та статистики в капіталізації активів підприємств та національного багатства // *Innovation and Sustainability*. 2022. Iss. 3. P. 103–109. doi: 10.31649/ins.2022.3.103.109 (дата звернення: 08.05.2025)
22. Жук В. М., Замлинський В. А., Найда А. В. Облік та звітність в інформаційному забезпеченні аграрної політики: шанси від громадянського суспільства // *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 2. С. 52 – 58. doi: 10.36887/2415-8453-2023-2-7
23. Трофімчук М., Колоїзд О. Показники соціальної та економічної статистики як індикатори економічної безпеки держави // *Вісник економіки*. 2024. № 3. С. 96-115. doi: 10.35774/visnyk2023.03.096 <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53598> (дата звернення: 08.05.2025)

Стаття надійшла 20.05.2025

Стаття прийнята до друку 3.06.2025

Доступно в мережі Internet 15.07.2025

Zamlynska O.

PhD, Associate Professor
 Department of Economic Theory and Business Economics
 Odessa State Agrarian University
 Panteleimonovskaya, str.13, Odesa, Ukraine, 65012
 E-mail: olgazamlynska@gmail.com
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6701-7198>

Bezdushnyi R.

Postgraduate student
 Accounting and Taxation Department
 National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"
 Heroiv Oborony str., 10, Kyiv, Ukraine, 03127,
 ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-4329-5384>
 E-mail: ruslan7444@ukr.net

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT OF AGRICULTURAL ECONOMIC STATISTICS IN UKRAINE: STATUS, PROSPECTS AND EUROPEAN INTEGRATION CONTEXT

The publication is dedicated to highlighting the state and prospects for the development of accounting and analytical support for agricultural economic statistics in Ukraine. It has been determined that agrarian economic statistics describes the processes taking place in the agrarian sector of the economy, develops a system of statistical indicators and methods for their study. Its main tasks are: assessment of the resource potential, monitoring and evaluation of the production efficiency, the market analysis, and support of agricultural policy. It has been established that statistical data is distributed in several thematic categories (economic accounts, physical volumes, prices and indices, technical means). We believe that the main tasks of accounting and analytical support are: provision of reliable statistical information; transformation of accounting data into statistical indicators in accordance with national and international standards; analytical data processing; formation of information arrays for statistical observation and decision-making. It has been proposed to systematise the components of the accounting and analytical support of agrarian economic statistics in terms of four components, including: accounting and analytical components, information base, regulatory and methodological support. The key areas for improving the accounting and analytical support of agrarian economic statistics are the integration of digital accounting and statistics platforms; automation of statistical reporting; introduction of electronic document management and blockchain technologies; and harmonisation of methods with international standards. One of the most promising areas is the introduction of the Farm Accountancy Data Network (FADN), which has been launched in Poltava region at three levels (institutional, managerial, and operational). For Ukraine, the use of this approach contributes to transparent monitoring, more effective support and European integration. The results of this study can serve as a basis for the formation of a modern system of accounting and analytical support for economic statistics of the agricultural sector in the context of European integration.

Key words: agricultural economic statistics, accounting, analysis, accounting and analytical support, agriculture, agricultural production, FADN.

References

1. Abramovych, I. A. (2011). Teoretychni osnovy ta formy proiavu ahrarnoho biznesu. *Efektivna ekonomika*, (12). <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/3038/1/1.pdf> (Retrieved May 11, 2025).
2. Thilmany, D., & Garner, E. (2005). Agricultural Statistics. In K. Kempf-Leonard (Ed.). *Encyclopedia of Social Measurement* (pp. 53-58). Elsevier. doi: 10.1016/B0-12-369398-5/00497-7
3. Zhuk, V. M. (2011). Oblikovo-informatsiine zabezpechennia monitorynhu ahrarnoho rynku Ukrainy. *Ekonomika APK*, 8, 53-60.
4. Kumbhakar, S.C., & Lovell, C.A.K. (2000). *Stochastic Frontier Analysis*. Cambridge University Press. doi: 10.1017/CBO9781139174411
5. Sabluk, P. T., & Kropyvko, M. M. (2018). Osoblyvosti stratehichnoho planuvannia rozvytku silskoi terytorialnoi hromady. *Ekonomika APK*, 3, 5-13.
6. Borodina, O. M., Prokopa, I. V., Kyryziuk, S. V., & Rykovska, O. V. (2019). Solidarne silske hospodarstvo yak nova model sotsialnoi vzaiemodii mizh vyrobnykom i spozhyvachem. *Ekonomika APK*, 11, 6-16. doi: 10.32317/2221-1055.201911006
7. OECD-FAO. *Agricultural Outlook 2023-2032*. OECD. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-fao-agricultural-outlook-2023-2032_08801ab7-en.html (Retrieved May 15, 2025)

8. Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C., & Bogaardt, M.-J. (2017). Big data in smart farming – A review. *Agricultural Systems*, 153, 69-80. doi: 10.1016/j.agsy.2017.01.023
9. Britz, W., & Witzke, P. (2012). *CAPRI model documentation 2012*. University of Bonn.
10. Skrypnychenko, M. I., Yatsenko, H. Yu. (2018). Instrumentalniy analiz rozryvu VVP v Ukraini. *Ekonomika i prohnouzuвання*, 1, 58-78. doi: 10.15407/eip2018.01.058
11. Skrypnychenko, M. I., Heiets, V. M., & Prykhodko, T. I. (2003). *Transformatsiini protsesy ta ekonomichne zrostannia v Ukraini*. Instytut ekonomichnoho prohnouzuвання. Fort.
12. Ryten, J. (2015). Data Bases and Statistical Systems: Economics (Statistical Systems) In Wright, J. D. (Ed.). *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (2nd ed., pp. 758-762). Elsevier. doi: 10.1016/B978-0-08-097086-8.41070-6
13. Ryten, J. (2001). Statistical Systems: Economic In Smelser, N. J., Baltes P. B. (Eds.) *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* (pp. 15057-15062). Pergamon. doi: 10.1016/B0-08-043076-7/00012-7
14. Wright, B. (2015). The Role of Agricultural Economists in Sustaining Bad Programs In Balisacan, A. M., Chakravorty, U., Ravago, M.-L. V. (Eds.). *Sustainable Economic Development* (pp. 239-245). Academic Press. <https://www.sciencedirect.com/book/9780128003473/sustainable-economic-development> (Retrieved May 12, 2025)
15. Pro zatverdzhennia form derzhavnoho statystychnoho sposterezhennia shchodo vyrobnytstva produktsii tvarynnytstva, kilkosti silskohospodarskykh tvaryn i zabezpechenosti yikh kormamy: nakaz Derzhstatu vid 23.05.2025 № 79. https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2025/79/79_2025.htm (Retrieved May 11, 2025)
16. Brukhanskyi, R. F., Parkhomets, M. K., Putsenteilo, P. R., Humeniuk, O. O., Zavytii, O. P., Paliukh, M. S., ... & Zvir, B. I. (2015). *Oblikovo-analitychne i orhanizatsiino-pravove zabezpechennia diialnosti ahrarnykh pidpriemstv*. Krok.
17. V Minahropolityky obhovoryly rezultaty pilotnoho obstezhennia The Farm Accountancy Data Network v Poltavskii oblasti. Ukragro. https://ukragro.net.ua/v-minahropolityky-obhovoryly-rezultaty-pilotnoho-obstezhennia-the-farm-accountancy-data-network-v-poltavskij-oblasti/?utm_source=chatgpt.com (Retrieved May 14, 2025).
18. Poltavskiy derzhavnyi ahrarniy universytet. <https://www.pdau.edu.ua/> (Retrieved May 12, 2025).
19. Agrotimes. <https://agrotimes.ua/> (Retrieved May 12, 2025).
20. Ministerstvo ahranoi polityky ta prodovolstva Ukrainy zapuskaie pilotnyi proiekt zi zboru silskohospodarskykh danykh. https://business.diia.gov.ua/news/ministerstvo-ahranoi-polityky-ta-prodovolstva-ukrainy-zapuskaie-pilotnyi-proiekt-zi-zboru-silskohospodarskykh-danykh?utm_source=chatgpt.com (Retrieved May 8, 2025).
21. Bezdushna, Yu., Zamlynskyi, V., Zamlynska, O., & Shchurovska, A. (2022). Rol zvitnosti ta statystyky v kapitalizatsii aktyviv pidpriemstv ta natsionalnoho bahatstva. *Innovation and Sustainability*, (3), 103–109. doi: 10.31649/ins.2022.3.103.109 (Retrieved May 8, 2025).
22. Zhuk, V. M., Zamlynskyi, V. A., & Naida, A. V. (2023). Oblik ta zvitnist v informatsiinomu zabezpechenni ahranoi polityky: shansy vid hromadianskoho suspilstva. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, 8(2), 52 – 58. doi: 10.36887/2415-8453-2023-2-7
23. Trofimchuk, M., Koloizd, O. (2024). Pokaznyky sotsialnoi ta ekonomichnoi statystyky yak indykatory ekonomichnoi bezpeky derzhavy. *Visnyk ekonomiky*, 3, 96-115. doi: 10.35774/visnyk2023.03.096 <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/53598> (Retrieved May 8, 2025).

Received 20 May 2025

Approved 3 June 2025

Available in Internet 15.07.2025

Цитування згідно ДСТУ 8302:20

Замлинська О.В., Бездушний Р.П. Обліково-аналітичне забезпечення аграрної економічної статистики в Україні: стан, перспективи та євроінтеграційний контекст // Економіка харчової промисловості. 2025. Т.17, вип. 2. С. 58-65. doi 10.15673/fie.v17i2.3169

Cite as APA style citation

Zamlynska, O., & Bezdushnyi, R. (2025). Accounting and analytical support of agricultural economic statistics in Ukraine: status, prospects and European integration context. *Food Industry Economics*, 17(2), 58-65. doi 10.15673/fie.v17i2.3169